

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelen minden hó
1-én, 10-én és 20-án

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Téves nyomon.

Írta: Szendrei Gyula.

I.

Nagy Vendel a váli örs és járás parancsnoka — miként a kis község többi lakója — vasárnap délután kiült az utcára, hogy a falusi emberek ártatlan szórakozását üzve egy-egy arra vetődő ismerőssel szót váltson.

Meg most a laktanya udvara szűk, hol a juniusi meleg megszorulva elviselhetetlennek tünik fel; viszont a laktanya előtt a kocsitig elterülő négysoros hársfa ültetvény nemcsak kellemes árnyat nyújt, hanem a fák koronáját ellepő virágfürtök éltető ózondus illattal töltik el a levegőt. A virágillat, s a fákat körül rajzó méhek zümmögése bizonyára nyújt annyi, sőt több szórakozást, élvezetet a természet szépségeit ismerő és szerető járásőrmesternek, mint ha a kaszinónak is csufolt falusi korema füstös, dohos levegőjét szívna. Én legalább hiszem, mert ha a kaszinót szeretné jobban, bizonyára odament volna.

Az intenzív virágillat s a méhek andalító zöngése jóleső zsibbadtsággal töltik el. Már azon a ponton van, hogy elszunynyad, midőn kinyilik a laktanya kapuja s kilép rajta csinosan kiöltözve két alárendeltje: Kovács József és Losonczy Péter alőrmester s engedélyt kérnek, hogy a községbe távozhassanak.

Összehuzza bozontos szemöldökét. Szemében a szigor, de mellette az atyai jóindulat sugara lobban fel:

Nos és a községben hova szándékoznak betérni? — kérdi alárendeltjeit.

Kovács József alőrmester, kinek mellét a kis és nagy ezüst vitézségi érem disziti, mint rangidősb jelenti:

Egyelőre sétálunk. Aztán betekintünk a polgári körbe. Megnézzük nem akadna-e egy tekeparthie.

Nagyon szépen összeállított program — jegyzi meg a járásőrmester — de higyjék el, hogy önöknek egészségi szempontból nincs semmi szükségük a sétálásnak nevezett járkálásra, mert hiszen hosszabb külszolgálatból csak a reggeli órákban vonultak be. Lábizmaik fejlesztésére igen alkalmas sport a portyázás, a karizmok

fejlesztésére pedig igen czélszerű a fegyverfogások, szurony és kardvívás. Ebben pedig van részük elég. A tüdő fejlesztésére külön-külön valamennyinek külömb hatása van mint a poros utczákon való járkálásnak; avagy a tekegolyók dobálásának. Különösen, ha még arra az eshetőségre is gondolunk, hogy — a dobálózástól felhevülve — még egy-két pohár jégbehűtött sört is megisznak, a mi pedig már számtalan tüdőbaj kifejlődésének volt alapja, kutforrása. Nem akarom önöktől a kimenetelre szóló engedélyt megtagadni, mert mindketten komoly gondolkozásu, megbízható fiatalemberek s így arra okom nincs. Ha azonban csak a jelentett okok készítetik önöket a kimenetelre azt tanácsolom oldják le kardjukat. Hozzanak ki egy-egy széket. Üljenek ide mellém s majd egy érdekes nyomozás elbeszéléssel nyujtok én önöknek oly szórakozást, melylyel nem csak az unalmas vasárnap délutánt ütjük agyon, de nem kerül egy fillérjükbé sem. Ez pedig a mai, drága világban alig értékelhető haszon. E mellett az az előnye is meglesz, hogy alkalmat nyujt ismereteik bővítésére, a mire pedig különösen önnek Kovács alőrmester felettébb nagy szüksége van. Nagy szüksége, mert elismerve az elismerendőket, ön midőn a földkerekségét lángba borító világháború kitört, még próbacsendőr volt s a hadrakelt sereghez csatlakozva harczolt, vitézkedett, a hazáért és trónért csaknem a világ mind a négy tája felé! Miként kitüntetései mutatják derekasan viselkedett s a «magyar csendőr» névnek dicsőséget szerzett. Meghajlok e vitézség és a magas helyről jött kitüntetések előtt, *de hangsúlyozom önnek, hogy a harczmezőn eltöltött három év nem volt alkalmas sem önnek, sem a többi csendőrnek, hogy csendőrségi tudományukat öregbítsék. Ezért még sokat, nagyon sokat kell önnek tanulnia, míg a «jó csendőr» nevet magának kivívja.*

A két alőrmester összepillant. Tekintetükből látszik, hogy nem örömmel mondanak le a tervezett kimenőről, de fegyelmezettek lévén, hangtalanul tisztelegnek. Visszamennek a laktanyába, hogy kisvártatva ki-ki egy-egy dohányzó alkalmatossággal jelenjen meg.

Időközben Nagy Vendel járásőrmester is, rágyújtott

Hegedűt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.
cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház-utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becserezés. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

hosszúszárú pipájára. Redőbe vont homlokán látszik, hogy gondolatait rendezi... Kisimulnak a ránczok. Erős füstfelhő hagyja el száját s utána megeredt ajkán a szó:

II.

Tekintetes Esküdtbiróság!

A királyi ügyész úr erős logikával felépített s a büntető-törvénykönyv megfelelő §-aival támogatott vádbeszéde s védenczem teljes beismerése után, ha annak ártatlanságát igyekezném bizonyítani, oly természetellenes, hiábavaló munkát szándékoznám végezni, mint ki a szerecsent keze és szappan segélyével akarta fehérre mosdatni. Nem szándékom ez tekintetes esküdt uraim, nem szándékom az sem, hogy a feketéről bizonyítsam, hogy fehér, óhajom csupán arra szoritkozni, hogy épen védenczem beismeréséből bebizonyítsam, miszerint nem szándékosan ejtette becsületén ama foltot, melyről e tárgyalás folyamán szó van, s a mennyire lehetséges e foltot is meghalványítani...

Ha jól emlékszem ilyenféle bevezetéssel kezdette meg a fiatal védő ügyvéd az 1916. évi őszi esküdtszék egyik ülésén védőbeszédét a székesfehérvári igazságügyi palota nagy tárgyaló termében. Ezek után — nem anynyira az észre, értelemre, mint inkább az érzelmeire, a szivre szóló nagy ékesszólással sorolta fel mindazokat az enyhítő körülményeket, mik a cselekmény elbírálásánál, mérlegelésénél a legtávolabbról is szóba jöhettek. Előadásával elérte, hogy úgy az esküdttek, mint a bírák és hallgatóságra mély benyomást tett. Sok szemben megrendült a részvét könnye, de bizony védencze mégis kapott hét évi fegyházat.

Itt jegyzem meg — bár nem tartozik szorosan a tárgyra, de ebben az anyagias időkben nem érdektelen, s talán önöket is, ha más nem e példa fogja ambicionálni — hogy a nyomozás sikeres keresztül vezetéseért Belügyminiszter ur nekem 200, a velem együtt működő Hegedüs György 2. o. őrmesternek és Pandur Ferencz alőrmesternek 100—100, Csete Ferencz és Pintér Gyula népfelkelő őrmesternek 50—50 korona jutalmat utalványozott ki. Az embrióban élő csendőrségi internátus céljaira pedig a csákvári hitbizomány ura 300 koronát adományozott.

Hanem ezek után térjünk át a tárgyra:

III.

Mintegy 28—30 éve, midőn még a lovassági ezredek nem voltak kaszárnyákba szoritva a járás területén, a Vérteshegység szelid hajlamú lankáján épült, kies fekvésű Csákvár községben is állomásozott egy ulánus század. Mint tudják az ulánusok manapság a Magyar-állam területén Horvát-Szlavon országokból nyerik kiegészítésüket. Úgy volt ez abban az időben is. Nem tudom, hogy csecsemő korában a sebes folyású Dráva mentén ringott-e bölcsője, avagy legény korában a Karszt szikláján, vagy Szlavonia dus termésű síkságán verte-e guszliczáját s énekelte hozzá a délszlávok édesbús nótáit a Milkák és Mariczák fülébe, de bizonyos,

hogy a horvát ujonczokkal került Csákvárra Czvizek Ferencz ujoncz is, kiről elbeszélésem során szó lesz. Az is bizonyos, hogy midőn három évi szolgálati kötelezettsége lejárt, megfeledkezvén a Milkákról és Mariczákról s az esetleg azoknak tett ígéreteiről, nálunk maradt. Rabságba esett. Rabul ejtette egy csákvári kökényszemű magyar lány, az ottani földesur egyik alkalmazottjának leánya. Összeházasodtak, s az uraság a régi földesurak patriarchális szokásához hiven a fiatal férjet — mert hiszen mintegy beházasodott — az uradalomban alkalmazta, beosztván az erdészethez.

Telt-múlt az idő. A házaspárnak megszületett az első, majd a többi öt gyermeke. Miként számban szaporodott a család, oly mértékben gyarapodott a férj szorgalma, kötelességtudása, megbízhatósága. Szorgalmával s a többi jó tulajdonságával elérte, hogy nemcsak előjáróinak, hanem magának a grófnak a figyelmét is magára vonta s ennek következménye lőn, hogy aránylag rövid idő alatt az uradalom egyik legjobb, a vérteshoglári erdőőri állást elnyerte.

Nem kell azt képzelniök, hogy ez valami fényes javadalmazással volt egybekötve, de a jövedelem biztosította a család gondtalan, tisztességes megélhetését. A kétszobás lakáshoz tartozó nagy kert, istálló és egyéb gazdasági épületek stb. módot nyújtottak, hogy kertészkedéssel foglalkozván, ezek jövedelméből gyermekeiket a falusi iskola korlátain túl városi iskolákba adják s ott a középiskolák néhány osztályát is végeztessék velök a gyermekek tehetsége és hajlama szerint.

Történetünk idején a házaspárnak két leánya már férjnél van, egy leánya Budapesten telefonkezelő, a negyedik hol Budapesten szobalányoskodik, hol szülei háztartásában él, egy gyermeklány szintén honn van, míg egy 13—14 éves fiú Budapesten csak néhány nappal előbb végezte a polgári iskola 2. osztályát, mint a családot megismertem, illetve velök szemben a nyomozást bevezettem.

E nyomozás folyamán tudtam meg felőlük, a mit eddig elmondottam, s a mit még elmondandó vagyok.

Megtudtam, hogy az eddig békeességben élő házastársak egyetértése az 1915—16 évben megszűnt.

Tanuk bemondása szerint azóta gyakran volt közöttük szóváltás, perpatvar. Ennek oka állítólag az volt, hogy a telefonkezelő lányuknak Pesten volt egy vasuti altiszt udvarlója, ki nősülési szándékkal közeledett s célja elérése érdekében többször felkereste a szülőket is. Ennek a fiatal embernek a távozása után legtöbbször családi jelenetek voltak, mert az *apa állítólag nem jó szemmel nézte a tervezett házasságot*. Mások ismét azt vélték tudni, hogy a torzsalkodás oka nem annyira a tervezett házasság mint inkább az volt, hogy a *szobalányoskodó lányt midőn szülei házában tartózkodott, előszeretettel látogatták a községbe munkára kiadott orosz hadifoglyok*. Sőt volt olyan tanu is, ki azt állította, hogy *nemcsak a leány, hanem már innen-onnan tisztességes anyja is szívesen mosolygott az orosz foglyokra, ha férje nem volt honn*.

Károly király körútja a felszabadított Galicziában. — A kolomeai lakosság hódolása.

Bármint volt is, de a múlt év június hó elején nem lehetett a házaspár között nagy az ellentét, mert az egész háznép a legnagyobb egyetértésben folytatta a napi foglalkozását. A lányok a kertben dolgoztak, az asszony a konyhában foglalatoskodott, míg a férj a kocsiszinben füttyörészgetve csalánt vágott, hogy azt a vidéken divó szokás szerint a sertések moslékja közé keverje. Alig dolgoztatott ott mintegy félóraig, midőn a Vértes-hegység felett mutatkozó fekete felhő elterült, s dörgés és villámlás közben megeredt az eső. A ki csak tehette fedél alá menekült, abban hagyván munkáját, csak Czvizek folytatta, mintha mi sem történt volna körülötte. Ezt látva felesége, kiszólt a konyhaajtón, hogy menjen be, mert a villám agyoncsapja. A hívást azonban «Nem üt a csalánba a menykő»! régi közmondással visszautasította. A mint látjuk az öreg nem is volt hiján sem a kedélyességnek sem a szellemességnek, mert tekintve, hogy csalánnal foglalkozott, a közmondást egész időszerűen alkalmazta. És igaza volt, mert rövid idő alatt kitombolva magát, elült a vihar anélkül, hogy neki csak a hajaszála is megörbült volna. Dolga végeztével — mert időközben beesteledett — a lakásba tért s az egész család vacsorához ült. Utána rövid ideig elbeszélgettek, majd mint a napi munkában elfáradt emberek szokták, korán lefeküdtek.

Másnap, azaz 1916. évi június hó 4-én üde, pacsirtadalos reggelre ébredtek. A háborús előreigazitott óra hatot mutatott, tehát a csillagászati időszámítás szerint még csak öt volt, midőn Czvizek vadásztarisznyáját és kétsövű fegyverét vállára vette, hogy a községtől éjszaki irányban fekvő s felügyeleti körletét képező erdőbe menjen. Midőn családjától eltávozott, feleségének határozottan kijelentette, hogy ebédre visszatér. Ezek után fia kikísérte a kiskapuig. Itt vette azonban észre az öreg, hogy szivar nincs nála, miért is a fiút azzal küldötte vissza, hogy pár darabot vigyen utána. Ez alatt az idő alatt felesége is utána szólt mondván:

Hát pénz van-e nálad apjuk?

Van valami kilencz krajczárom, válaszolta.

Azért mondom — folytatta az asszony — nehogy elvigyék az ördögök a lelked ha valahol pénztelenül találnál elhalni!

Kihozta a fiú a szivart, mire az apa megcsókolta. Ő volt azonban az utolsó, kivel az apa életében érintkezett. Ettől a pillanattól kezdve senki sem látta. Eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

*

Mikor elbeszélése folyamán Nagy Vendel járásörmes-ter eddig a pontig ért, feszült érdeklődéssel figyelő alárendeltjeihez fordult, s kérdezte:

Mit gondolnak mi történt az erdőörrel?

Én úgy vélem — válaszol Losonczy alörmes-ter — hogy itt egy családi gyilkossággal állunk szemközt, mit vagy az egyik leány vőlegénye vagy a feleség és a hon levő másik leány biztatására a hozzájuk járó hadifoglyok egyike követett el.

Ezt abból következtetem, hogy a tanuk bemondása szerint a család nem jó egyetértésben élt, de leginkább arra épitem gyanumat, hogy a nő férjének távozásakor annak hangsúlyozásával kérdezte, hogy van-e pénze, hogy az ördögök lelkét el ne vigyék, ha meghal. Ezt csaknem bizonyítéknak lehet venni, mert köztudomásu dolog, hogy a vallásosság és babona nagyon sokszor megfér a bűnözéssel. A tettesek nem egyszer — mielőtt cselekményük végrehajtásához fognának, templomba mennek, buzgón kéri Istent, hogy cselekményük véghezvitelében segítse meg őket. Ebben az irányban sokszor komikus eseteket is hallhatunk. A télen például olvastam, hogy egy hagyatékok képező értékpapírok ellopása előtt a zsidó vallásu tettes a római katolikus templomba ment, s ott a szűz Mária szobra előtt térdre borulva kért segédelmet. Ha tehát ily esetek előfordulhatnak, miért ne történhetnék meg az, hogy egy olyan áldozatra szánt ember lelkét, mint a minő az erdőör volt igyekeznék megmenteni az, ki testét halálra szánta, különösen ha a tettes a feleség, vagy a család valamely más tagja, kik utóvégre mégis csak tartoztak valamelyes hálával a családfőnek.

Ezt, meg azt is gyanus körülménynek veszem, hogy az erdőör szájába adták ama közmondást, hogy «Csalánba nem üt a menykő». Miért kellett hát mégis másnapra eltűnnie?

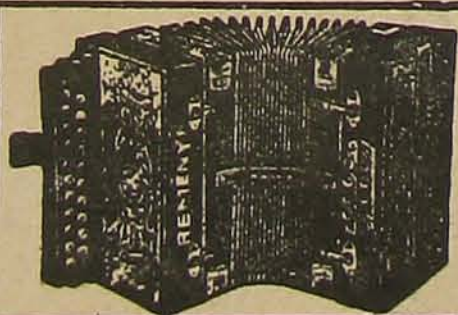
A nyomozásban résztvevő alárendeltjeimnek is ez volt a véleménye — folytatja Nagy Vendel járásörmes-ter — s ebben megerősítette őket még a következő körülmény is.

(Folyt. köv.)

Az alpinik hareza.

Kipling, a világhírű angol író nemrégiben látogatást tett az olasz fronton és a «Daily Telegraph»-ban leírást közöl az alpesi vadászok hadműveletéről, a me-

HEGEDŰ

remek felszereléssel
10-12-15 20 korona

a legjobb minőségben az egész országban elismert elsőrangú magyar hangszertelepen

Reményi Mihály-nál szerezhető be Budapesten, Király utca 58. sz.

Minden hangszerrel külön árjegyzék kérendő.

HARMONIKA

10-12-15-20 korona
finomabb 2 soros 30-40-50 kor.

GRAMOPHON

40-50-60-70 korona
legfin. azéi óraműszerkezettel

Károly király körútja a felszabadított Galicziában. — Látogatás a hadsereg-tartaléknál.

lyet a hegyek közt hajtottak végre. Az olasz harczonek egy szakaszát — írja — alpesi vadászrezdek, az alpinik tartják, mert itt feltétlenül hegyászó és kúszó katonákra van szükség. Az alpesi vadászok hadteste oly férfiakból áll, a kik béke idején is hegyek közt laknak, tehát jól ismerik a hegyvidéki életet s hozzá vannak szokva, hogy alig félméter széles ösvényen, a mely ezer láb mélységű szakadéknál vezet el, biztosan meneteljenek és a legsúlyosabb terheket cipeljék. Nyelvük a hegy szójárása, a melynek megvan a maga külön szava a hó-, jég- és sziklavidék minden állapotának és hangulatának kifejezésére és épp oly kifejező és plasztikus, miként a zulukafferek nyelve, ha kedvencz állatokról beszélnek...

Az alpinik kalapján egyetlen sastól diszeleg, bakancsaikból kinyulnak a szögek, mint a farkas éles karmai. Szemük éles, mint a mi repülőinké és én még sohase láttam hasonló vidám, életerős, ifju legényekből álló csapatot. «Mi a dolgotok tulajdonképpen fiuk?» — kérdezem tőlük hétezer lábnyi magasságban, fenyők és hó között. «Óh, mindjárt láthatja» — válaszolták a legények.

Az alpinik fölfelé igyekeztek szakadékokon és sziklahalmokon keresztül, ilyenkor a lábukat és vállakat ugyancsak meg kell erőltetni. Az ilyesmi leginkább éjszaka történik, mert napvilágnál az ellenség köveket gördít utjukba.

Egy alpini századnak, mult télen, egy izben tizen-négy sötét téli éjszakára volt szüksége, hogy följuthasson egy kijelölt sziklához, persze gépfegyvereket és egyéb hadieszközöket (is magukkal kellett vinniök).

Sűrűn előfordul, hogy kijutva a sziklajáratból, ellenséges őrszemmel találják magukat szemközt a hegycsúcson, a melyhez felkúsztak. Ez esetben az ellenséges őrszemet lelövik, vagy a keskeny hegyi ösvényt, a melyen az közeledhet és hozzászállithatják a szükséges dolgokat, tűz alá veszik.

Fáradságos és rendkívül veszedelmes fölfelé kúszás után sokszor azt a kellemetlen felfedezést teszi az alpini, hogy az ellenség biztos fedezékéből egyik vagy másik oldalról tüzelhet rá. Ilyenkor gyorsan visszakúsznak, ha ugyan még lehet és másfelől igyekeznek megközelíteni a kijelölt pontot. És így van ez az egész harczonek-szakaszon, mert a hegyi terepen nincs másféle harcmodor.

Van azonban az alpinicsapatoknak egy sajátos hivatásuk is. Kiválasztanak egy hegycsúcsot, a melyről remélik, hogy az ellenség elfoglalni szándékozik, pneumatikus furóval néhány százméternyi aknát vájnak belé és azt alkalmas pillanatban felrobantják. A krátert gépfegyveres csapat szállja meg. Így jutnak valamely uralkodó magaslat birtokába, ahonnan azután hasonló módon más állást is elfoglalhatnak.

KÉPEINKHEZ.

Királyunk körútja a felszabadított Kelet-Galicziában.

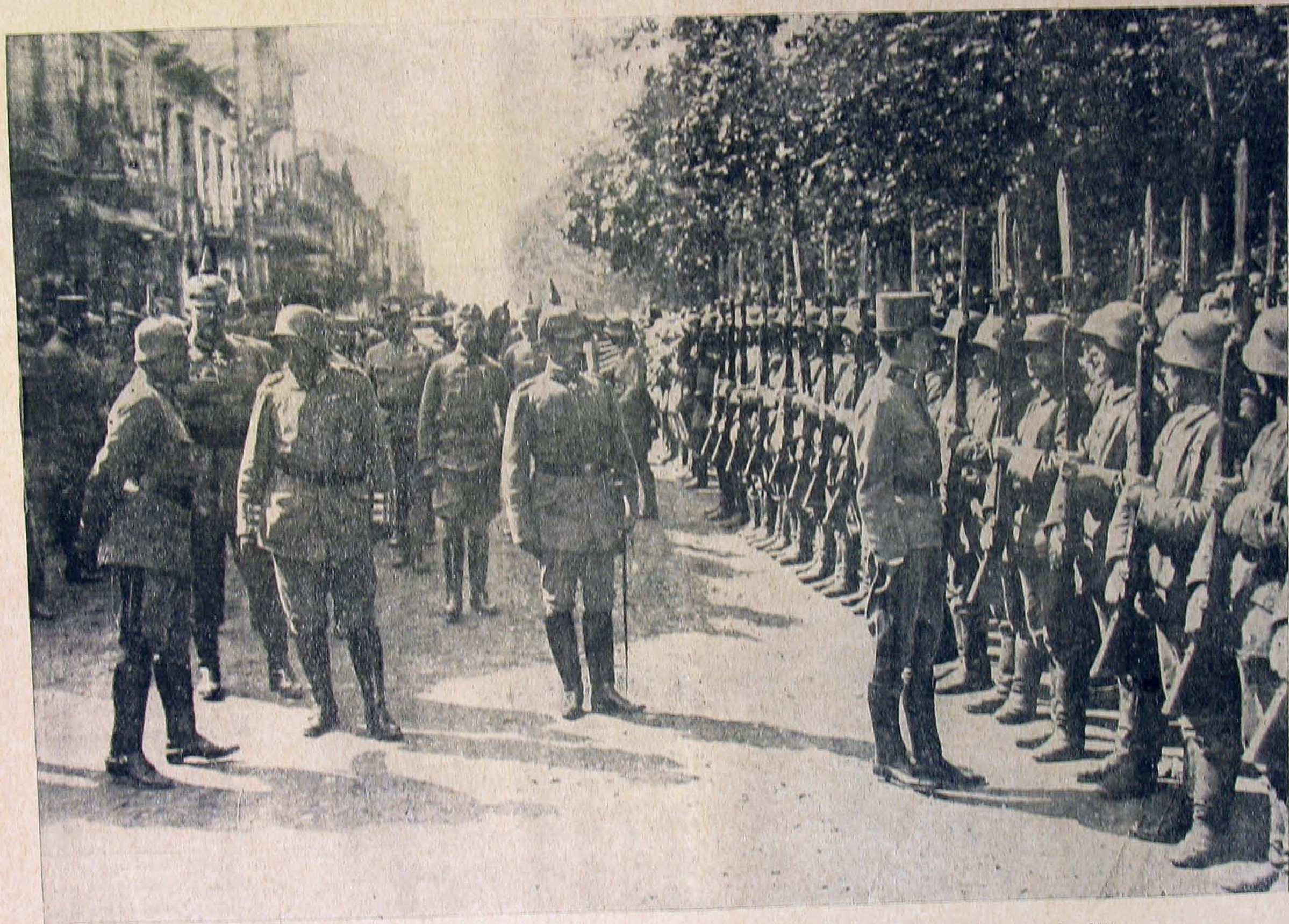
Az ellenség által való hosszú idejű megszállása után, hadseregeink hősi elöretörésével, felszabadult a birodalomnak egy jelentős része. Kelet-Galiczia újból a Felsőbirtokában van. A lakosság is megszabadult az ellenséges nyomás alól. Közülök azok, akik a trónhoz és a hazához való hűségben állhatatosan kitartottak, a kiket az ellenség nyomása, hitegetése, ígéretei, esetleg fenyegetése megingatni nem tudott, ott állanak a felséges ur előtt, hódolatteljes mély alázattal fogadván Őt, mint urukat, királyukat és oly hosszú szenvedésből való felszabadítójukat. Megható kép és lélekemelő pillanat valóban. Milliók ura és királya meglátogatja az ő sokat szenvedett népét. Megjelenik körükben, szemtől-szemben áll az ő hűséges népével, kérdezősködik, érdeklődik a lezajlott események iránt s meghallgatja azoknak nemcsak hódolatteljes üdvözlését, hanem a panaszait is. Bátorítja, vigasztalja a köréje sereglett egyszerű népet. Öregeket és fiatalokat egyaránt. Minden szava örömet, boldogságot, felszabadulást és jobb jövőt ígérő kijelentés.

S hogy a kép teljes legyen, tovább megy a király. Meglátogatja az ő hős katonáit és dicső szövetségese csapatait is. Ott állanak előtte a felszabadító harczonek át vitézül küzdő katonái a kitüntetések egész sorozatával feldiszítve, jeléül annak, hogy hiven, becsülettel és vitézül kitartottak a zászló alatt. S a kitüntetésekhez ezuttal királyi kézszorítás is járul. Egész életre kiható szép emléket jelent ez azokra nézve, akik hozzájuthatnak. Tiszt vagy legénységi egyén az illető, az mindegy. A királyi elismerés jóleső örömet kelt mindeniknek a lelkében. Sőt lelkesedést kelt általában, mert egy-egy kézszorítás egész ezredék hősi vitézségének elismerését jelenti. Az pedig, hogy királyunk a mi csapatainkkal együtt harcoló német hadsereg-részeket is meglátogatta vagyis megzemlélte, nemcsak egyszerű katonai szokáson alapuló ténykedés, hanem kiváló udvariassági actus a szövetséges császár és király iránt s a német hadsereg szövetségi hűségének, kitartásának és vitézségének a legkitüntetőbb elismerése.

HIREK.

Egy csendőr brutális leveretése. Julius hó 6-án d. e. 8 órakor Mán Flóra csendőr és Boldizsár István népfölkelőből állott járőr, a borsai őrsről rendes szolgálatba vezényeltetett. Szolgálat közben Mán csendőr megtudta, hogy egy Steczkó Pintye nevű katonaszökevény a Purkerecz nevű havason lakó hozzátartozóinál bujkál. Járőr másnap, Julius hó 7-én Nyegejeskuba érkezett, ahol Timis Juana házába tért be, ettől egy polgári kalapot, egy oláh szabásu inget s fehér vászon-nadrágot kért

Károly király körútja a felszabadított Galleziában. — A király ellép a német csapatok arcvonala előtt.

kölcsön, melyeket Mán csendőr magára öltve, az említett katonaszökevény elfogására indult, meghagyván Boldizsár népfőkelőnek, hogy a házban maradjon és visszahagyott szerelvényére vigyázzon. Mán csendőr ezután egy botot vett a kezébe s azzal óvatosan a hegytetőre mászva a katonaszökevény kunyhóját figyelte. Nemsokára a katonaszökevény és családja a kunyhó előtt, háttal a csendőrnek helyet foglaltak. Mán csendőr erre óvatosan megközelítette őket, majd Steczkó Pintyének román nyelven elfogását jelentette ki és a zsebéből elővett bilincscsel meg akarta őt bilincselni. A katonaszökevény a megbilincselésnek ellenszegült s a mig emiatt dulakodtak, Pintye felesége egy karót kerített s azzal a csendőrré két ütést mért, melyek egyike a csendőr karját érte. Mán csendőr látva, hogy egyedül az elfogást, a tanusított ellenszegülés folytán, eszközölni nem képes, visszafordult, hogy segítséget hozzon. A hegyről lefelé szaladtában, utat tévesztett és egy szikláról egy másfél méternyi mélyen fekvő ösvényre zuhant, minek következtében jobb lába bokában eltörött. Mán csendőr ingével sebét bekötötte, majd segélyért kiáltott, amely segélykiáltásokra a katonaszökevény felesége, Steczkó Mária és ennek 2 fia, Demeter és Gavrilla figyelmesekké lettek és a csendőrhöz mentek. Midőn ennek tehetetlen helyzetét látták, a magukkal hozott karókkal a csendőrt agyba-főbe verték, s midőn már azt hitték, hogy a csendőrben nincs többé élet, a fiuk eltávoztak, mig Steczkóné közelből figyelte a csendőrt. Mán csendőr rövid idő múlva visszanyerte eszméletét és csuszni kezdett a hegyen lefelé. Ezt észrevette a figyelő Steczkóné. fiait előhívta s azokkal Mán csendőrt újból megrohanták és újból ütlegelni kezdték. Közben a csendőrnek sikerült a karót Steczkóné kezeiből kirántani s azzal az asszonyt hasba döfte, mire a támadók kissé visszavonultak s kövekkel kezdték áldozatukat dobálni, miközben Steczkóné fiait folyton arra biztatta, hogy üssék agyon a csendőrt, mert árulójuk lesz. Mikor Mán csendőr ismét eszméletét veszítette, a két fiu baltáért ment, hogy azzal a csendőr nyakát elvágják, Steczkóné pedig végleg eltávozott. Mán csendőr ismét magához térve, végső kétségbeesésében, minden ereje megfeszítésével, csuszni kezdett a hegyen lefelé, folyton segélyért kiabálva. Segélykiáltásait egy a hegyoldalban eprésző leányka meghallotta, ezt Mán csendőr a népfőkelőért küldte. A népfőkelő azután galyakból és pokróczból hordágyat készített és Timis Ilonával Mán csendőrt a völgybe vitték, innen a népfőkelő a közeli vasuti állomáshoz ment, honnan az őrsről segítséget kért. A segély megérkezte után, július 8-án Mán csendőr a máramarosszigeti honvéd tartalékkórházba szállítottatott, majd Bretán János felsővisói járásparancsnok vezetésével egy 8 tagból állott járőr a tetteseket elfogta s július 11-én tényvázlattal a felsővi-

sói járásbiróságnak átadta, Steczkó Pintyét pedig, mint katonaszökevényt a felsővisói hadtápparancsnoksághoz kísérte.

KÜLÖNFÉLÉK.

A drágaság Svájcban. A svájci lapok nem szünek meg panaszkodni, hogy az ántánt újabb intézkedései következtében milyen nehéz gazdasági helyzetbe jutott a kis ország, a mely a hadakozó felek határkövei közé van ékelve. A hivatalos svájci statisztika azonban nem mutat olyan elviselhetetlen drágaságot, illetve azt bizonyítja, hogy Svájcban még mindig jóval olcsóbban élnek, mint a hadviselő államokban. A svájci hivatalos statisztika a családok átlagos kiadásait pontosan megállapítja, évről-évre a legszigorúbban vett adatok alapján. Negyedévenként szokta az adatokat összeállítani az életviszonyok olcsóbbátétele érdekében működő iroda. A legutóbbi, 1917 júniusában összeállított statisztika 265,100 taggal rendelkező 254 svájci fogyasztási szövetkezet bemondásán alapult negyvenöt árucikket számítva, egy normális családnak, a mely két felnőttből és három tiz éven aluli gyermekből áll, körülbelül háromezer frankot kellett kiadnia egy esztendő alatt. Az 1914 júniusi árak szerint, tehát pontosan a háború kitörése előtt egy család évi kiadása — csupán a táplálékot, fűtést és mosást számítva — 1044 frankra volt tehető. Egy évvel később ez az összeg 1237, két évvel később 1456 és végül három évvel utóbb 1866 frankra emelkedett. A drágulás tehát az első két esztendőben évenként mindössze kétszáz frank, a harmadik esztendőben azonban már négyszáz frank. 1914-el szemben a drágulás 78.8 százalék. Egy negyedévvel ezelőtt 1917 márcziusában még csak 57 és fél százalékkal drágult meg az élet. Így hát a drágaság a legnagyobb volt az utolsó negyed-esztendőben. Az élet Svájc nem minden részében egyforma drága, Zürich kanton kivételével általában véve a német kantonokban alacsonyabbak az árak. Thurgau és Schaffhausen kantonban 1782 frank, Waadt kantonban 1895, Genfben 1960 és Graubündenben 1976 frank a fönt említett család évi kiadása.

A kelet-afrikai nyilméreg. A kelet-afrikai nyilméreg egész sorozatának megvizsgálása alkalmából Brieger a gyorsan ható mérgekből egy szintelen kristályos és egy a levegőn megfolyósodó glikosidát állított elő. E glikosidák az őket tartalmazó nyilméreghez hasonlóan a szivre vannak mérgező hatással. Az amorf glikoszida az *acocanthera abessinica* magjaiban, ágaiban és leveleiben fordul elő; a növény gyümölcse nem mérges. A mérgező hatásu amorf glikoszida abszolút alkoholban oldódik és ezen oldatából benzollal vagy benzol és aether elegyének hozzáadásával fehér, a levegőn szétfolyó pelyhek alakjában kiválasztható.

A Lewin-Merck előállította amorf ouabaintól e glikoszida annyiban különbözik, hogy az előbbi alkoholban könnyen oldható mydriaticum, az utóbbi pedig a korneát nem érzéstelenítő, alkoholban nehezen oldható myotikum. Ez a gyors hatású mérgek mellett Brieger a nyilmérgek anyagából még egy lassabban ható mérget is állított elő, mely infiltrációt és nekrozist okoz.

Egy francia cenzura-eset. Egy párisi ujság a francia vidéki cenzurának egy mulatságos esetéről számol be. A helybeli ujság szerkesztője egy Dickens-regényt akart közölni folytatásokban, a cenzuránál működő tisztviselő azonban megtiltotta azzal, hogy a szerkesztő nem nyújtotta be a regényt négy héttel közzé előtt, a mint az a cenzura utasításában elő van írva. Hiába hivatkozott a szerkesztő arra, hogy Dickens-regényről van szó, a cenzurázó tisztviselő hajthatatlan maradt. — Dickens vagy nem Dickens, az nekem mind egy — mondta a francia tisztviselő. — A maga Dickense nincs semmiféle hivatalos állásban és nem valami nagy kutya, hogy az ő kedvéért kivételezhessenek. És azután hátha ez az ember maga is katona és akkor ön, szerkesztő úr, kiteszi annak a veszedelemnek, hogy művének megjelenése mindenféle kellemetlenséggel jár rája...

Szerkesztői üzenetek.

Virágosvölgy. A kérvényt, a tényállás őszinte felemlítésével már most előterjesztheti, az eredmény azonban — sok más körülménytől is függően — bizonytalan.

Vis major. 1. és 2. A legénységi állományba tartoznak (Lásd: Örsgazd. kezelési utasítás «Bevezetés» 6. bekezdését).

Vezérkar. Semmiesetre sem viselhető.

F. P. Megkísérelheti.

+ 000. Gy. 1. Csupán a ténylegesen eltöltött szolgálati idő számít. 2. Igen. 3. Megkísérelheti, de eredményre alig számíthat.

R. Q. 1. Igen, írásmódja a leirtak szerint helyes. 2. Nincs módunkban megállapítani.

Dunamenti. Nézetünk szerint vagyronrongálást képez, amennyiben a cselekmény nem nyilvánvalóan valamely személy ellen irányuló sértés és a becsületet tulajdonképpen nem is érinti.

Havasi csendőr. Nézetünk szerint fegyelmi kihágás s mint ilyen az elsőfoku fegyelmi hatósághoz (jegyzőre nézve a járási főszolgabíróhoz) tartozik és magánindítványra üldözhető.

Órparancsnok. Meghatározott, avagy bizonytalan időre felmentett egyének által elkövetett cselekmények a polgári bíróságok illetékessége alá tartoznak.

G. Á. 439. 1. Ilyen formában nincs tudomásunk róla. Rendszeresítése azonban folyamatban van. 2. A postatakarékpénztárakra szemben jogi személy lehet valamely egyesület, szövetkezet, részvénytársaság, bank, gyámpénztár stb., ha mint betevő szerepel. 3. Az arany karpaszomány és a legénységi katonai szolgálati jel két külön kitüntetési jelvényt képez és az egyikre megszerzett igény a másik viselését nem zárja ki. 4. Minden tényleges katonai és csendőrségi idő beszámít, tekintet nélkül arra, hogy megszakítás fennáll-e, vagy sem.

Koncz csendőr. A legénységi katonai szolgálati jel illetékességénél csupán a tényleg eltöltött összes katonai és csendőrségi szolgálati idő jöhet számításba.

HIVATALOS RÉSZ.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsege a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Bátor katonáim közül sokan hagyták el sebesülten a küzdőteret, mielőtt alkalmuk lett volna vitéz magatartásért kitüntetést kiérdemelni.

Hasonló sorsban részesültek mások, kik hadifáradal-mak folytán megbetegedve s egészségükben tartósan károsulva, nem vehetnek többé a harcban részt.

Óhajtom, hogy ezen derék katonák megtisztelő jellel legyenek megkülönböztetve.

Megbizom a vezérkar főnökét, katonai Ministereimet s a tengerészet parancsnokát, hogy ezen Akaratom végrehajtását célzó javaslatokat terjesszenek Elém.

Kelt Reichenauban, 1917. évi augusztus hó 12-én.

Károly, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb kézirat.

Ő császári és apostoli királyi Felsege a következő legfelsőbb kéziratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves Szurmay altábornagy!

Kinevezem Önt gyalogsági tábornokká.

Kelt Reichenau, 1917 évi augusztus hó 10-én.

Károly, s. k.

Legfelsőbb elhatározások:

Ő császári és apostoli királyi Felsege legkegyelmesebben

adományozni méltóztatott:

a 3. oszt. katonai érdemkeresztet a hadidiszitménnyel: az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismerésül:

Fery Oszkár, egy m. kir. kormánybiztos mellé beosztva volt, a csendőrfelügyelőség állományába tartozó vezérőrnagynak;

kinevezni méltóztatott:

a m. kir csendőrség állományában:

századosokká:

1917. évi augusztus hó 1-ével:

1917. évi május hó 1-ei ranggal:

Gáspár József főhadnagyot (3. rangszám), a II., továbbá

1917. évi augusztus hó 1-ével:

1917. évi augusztus hó 1-ei ranggal:

Kunos Béla főhadnagyot (1. rangszám), az V. és patakfalvi Ferenczy Sándor főhadnagyot (2. rangszám), a VII. számú csendőrkerületnél;

elrendelni méltóztatott, hogy az újlagos legfelsőbb dicsérő elismerés másodszor — a kardok egyidejű adományozása mellett — tudtul adassék:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása és kitünő szolgálatai elismeréseül:

Gergely Endre, egy hadosztályparancsnokságnál beosztott I. számú csendőr-kerületbeli csendőrfőhadnagynak;

a legfelsőbb dicsérő elismerés újlag tudtul adassék: az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálataik elismeréseül:

Zelkó Henrik, II. számú csendőrkerületbeli századosnak és

Tihanyi Ferencz II. számú csendőrkerületbeli csendőrfőhadnagynak;

adományozni méltóztatott:

a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján:

az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatai elismeréseül:

Kovács Géza törzsőrmesternek, a IV., Bölöni József, Barát István 1. oszt. őrmestereknek, a II., Győrfi György 2. oszt. őrmesternek, a II., Kastal József 2. oszt. őrmesternek, a IV., Makó Ferencz 2. oszt. őrmesternek, a VII., Goncza József, Mohar Filimon, Letsch Antal alőrmestereknek, a II., Börcsök Sándor alőrmesternek, a III., Mojzsis Mihály alőrmesternek, az V., Tuboly János, Horváth József X. alőrmestereknek, a VI., Tóth Dániel alőrmesternek, a VIII., Ádám József járásőrmesternek, a VII., Tim József 1. oszt. őrmesternek, a VIII., Oresán Miklós, Jókai Gyula, Takács Imre, Zsényi Pál alőrmestereknek, a II., Vödrös István alőrmesternek, a VI., Rideg Mihály alőrmesternek, a VIII., Budai János 2. oszt. őrmesternek, a II., Pommer István 2. oszt. őrmesternek, a III., Bodnár József II. 2. oszt. őrmesternek, a IV., Varga János IV., Horváth József I., Hochmayer János alőrmestereknek, a III., Madarász István alőrmesternek, a IV., Zimmermann Jenő, Bohuniczky János alőrmestereknek, az V., Kalota János, Patakfalvi Ágoston alőrmestereknek, a VI., Simicz József alőrmesternek, a VIII., Dénes Mi-

hály 1. oszt. őrmesternek, a III., Sevela János 1. oszt. őrmesternek, a VIII., Németh István 2. oszt. őrmesternek, a VI., Szabó János VI. alőrmesternek, a II., Salamon József, Kovács István IV., Lakó József II. alőrmestereknek, a III., Markovics Tádé alőrmesternek, az V., Godina János, Czinki József, Kereszturi Gyula, Hunyi József alőrmestereknek, a VI., Végh Sámuel alőrmesternek, a VII. Schradi István, Szilágyi Imre, Szeesi Ignác, Surányi Gyula, Kovács András és Tar János alőrmestereknek, a VIII. számú csendőrkerületben;

különleges alkalmazásban teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Varga Ferencz I., Vlastity Orestia 2. oszt. őrmestereknek, a II., Lukacsev Jakab 2. oszt. őrmesternek, a III., Kobár István, Gergely János, Pindes József 2. oszt. őrmestereknek, az V., Obora István, Kerti Imre alőrmestereknek, a III. Bartó Lajos alőrmesternek az V. Kóka András törzsőrmesternek, a VII., Mátrai Mihály, Móza György 2. oszt. őrmestereknek, a VI., Majoros I, alőrmester a II., Kurati I. alőrmesternek a VI., Cselovszky János 1. oszt. őrmesternek, a IV., Pásztor Mihály, Dehelan János, Pál Imre 2. oszt. őrmestereknek, a II., Popovics János 2. oszt. őrmesternek, Bordák János, Martyan János alőrmestereknek, a IV., Miklósi György 2. oszt. őrmesternek, a III., Milofai János, Karácsony Dénes alőrmestereknek, az I., Kovács György III. alőrmesternek, a III., Potrok József, Mikolai Lajos és Tomasovics Pál alőrmestereknek, az V. számú csendőrkerületben;

a háborúban teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréseül:

Dunka István 1. oszt. őrmesternek, Mecséri Bertalan, Rusznák Pál, Bongár József és Csépe Mihály 2. oszt. őrmestereknek és Sziráki János alőrmesternek, a IV. számú csendőrkerületben;

megengedni méltóztatott, hogy elfogadhassák és viselhessék:

a német harcos érdemérmét:

Schneider Gáspár járásőrmester és Joó Sándor csendőr, a VI. számú csendőrkerületben.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünknel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynél a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem köti, 5 $\frac{1}{2}$ % (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előleget nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett.

Utalványok, intézvények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket

Adományoztatott:

a hadrakelt seregnél:

Ő császári és apostoli királyi Felsége által erre felhatalmazott parancsnokság által:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül:

a bronz vitézségi érem:

Szabó János alörrmesternek, a VII. számú csendőrkerületben.

Ideiglenes nyugállományba helyeztetik:

1917. évi szeptember hó 1-ével:

P. Tóth Imre, III. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan.»

Választott lakhely: Dunavecse.

Előléptetett:*alörrmesterré:*

1917. évi augusztus hó 8-án:

K. Szabó Lajos, II. sz. csendőrkerületbeli csendőr.

Lovaglási jutalomdíjban részesített:

a II. számú csendőrkerület állományában:

Dávid József 2. oszt. örmester és Németh Mihály alörmester 5—5, Korda Lajos 1. oszt. örmester, Izsák Dénes, Szentandrás Lajos és Udvardi István alörmesterek 4—4, Sipos Antal járásörmester, Gács Sándor, Deák Péter, Domonkos Kálmán, Sáfán István, Bordás György alörmesterek, Kajtár Lajos és Palásti Imre csendőrök 3—3, Metzner Károly, Varga Gusztáv, Tóth Antal II. járásörmesterek, Mészáros Sándor, Baráth István, Gross Herrmann, Karalyos Gyula 1. oszt. örmesterek, Berei Lajos, Kucsera János, Sándor István, Györfi György 2. oszt. örmesterek, Szigeti Szlavkó, Kusztura Ferencz, Bondár Balázs, Vég József, Sipos Miklós, Szücs Bálint, Szücs Illés, Ille Sándor, Czirják János, Gáspár Pál, Nagy Kálmán alörmesterek és Szántó Antal csendőr 2—2 db, továbbá

a IV. számú csendőrkerület állományában:

Tálas Antal 1. oszt. örmester, 5 darab 10 koronás aranyból álló jutalomdíjban részesítették.

Házasságra léptek:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Kürthy Endre százados, Hemberger Hedvig Alojzia urhölgygyel, 1917. évi június hó 20-án Verseczen;

Gärtner Mihály 1. oszt. örmester, Szládek Francziskával, 1917. évi május hó 4-én, Ujkaránsebesen;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Szász József alörmester, Horváth Annával, 1917. évi május hó 6-án, Felsőmérán;

Nagy Gábor 2. oszt. örmester, Balla Veronikával, 1917. évi július hó 24-én, Nagykövesden;

Dohi Géza alörmester, Reichl Wilhelma Helénnel, 1917. évi július hó 7-én, Rozsnyón;

Dávid András alörmester, Bazovszky Emiliával, 1917. évi július hó 24-én, Nagyrőczen;

Herczeg Károly 2. oszt. örmester, Küffer Irma Amandával, 1917. évi május hó 9-én, Merényben;

Stuller András alörmester, Molnár Amáliával, 1917. évi július hó 10-én, Csapon.

SZÁNTÓ JÓZSEF

19 éve szállít kerékpárt, beszélőgépet, varrógépet, gummit és felszereléseket az egész ország csendőrségének. Ellismerő leveleim ezerszámra vannak. — Pontos cím:

SZEGED, VÁROSI BÉRPALOTA.

A világ legjobb harmonikái

Orgonahangu, 2 váltóval 7 K, finom 9 K. Csodásan erős hangú, 3 igaz váltóval 15 K. Egész zenekari hangú 4 igaz váltóval 20 K. Erős acél hangúak 18, 20, 25, 40 K. Finom kétsoros harmonikák, háromsorosak, grammatikus hangúak is készülnek.

Gramofon

Csodásan erős, tiszta hangú beszélőgép 40 K, nagy «Union» szerkezettel 50 K. — Legszebb hanglemezek az összes dalok, zenék, operák, tréfás előadások stb. 80 fill.-től 4 K-ig. Javítási műterem.

Árjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA

királyi szabadalmazott hangsszergyár

Budapest, VIII., Rákóc i-út 71. szám.

VÁRNAY L. SZEGED

csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek teljes raktára.

Felszerelési szükségletét igyekezzék mindenki sürgősen beszerezni, mert az árak folyton drágulnak.

..... Nagy készleteink folytán nálunk előnyösen vásárolhat. ....